

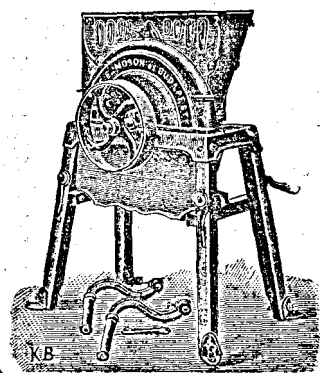
„KÜHNE“

MEZŐGAZDASÁGI GÉPGYÁR R.-T.

MOSONBAN

elismert elsőrendű kivitelben szállit uradalmak és kisgazdák céljainak megfelelő mindenféle

mezőgazdasági gépet.

Idénygépek: szecskavágók, répavágók, hengeres-, tárcsás- és kövesdarálók, tengeri morzsolók kézi- és erőhajtásra, tengeri szártépők, gyök-mosógépek, takarmányfülesztők.

Teljes takarmányberendezések

a legmodernebb kivitelben.

Helyszini felvétel és tervezés díjtalan.

Főraktár: Budapest, VI., Váci-körút 57/a.

Fiókraktárak: Debrecen, Kaposvár, Szabadka, Temesvár.

2012

MINDEN GAZDA

érdeke, hogy összes **gép- és motor** szükségleteinek beszerzésekor
az **E. K. A. R. T.**

Motor-, Gép- és Ipartelepek berendezési osztályától kérjen ajánlatot.

I g a z g a t ó s á g:

Kolozsvár, Mátyás király-tér 29. szám. (Bánffy-palota.)

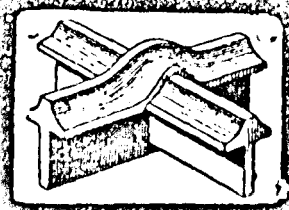
Telefon: 827. sz.

Távirati cím: "EKART"

NAGY JAVITÓMŰHELY

mindenféle rendszerű gépek javítására.

3033

Szab.

„Köpplinger“-rendszerű Idomvasablakok

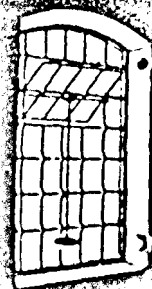
a legjobbak és a legolcsóbbak.

Egyedül gyártója: — ismeretessel és költségvetéssel díjtalanul szolgál

vasszerkezeti és idomvasablakgyár

Telefon 53-22

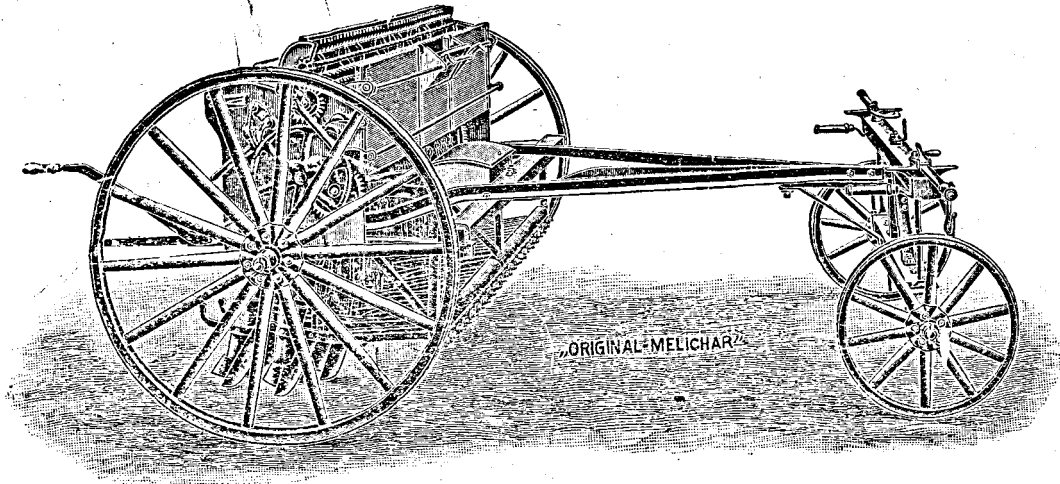
Leptér János Budapest, X., Asztalos Sándor-ut 16.

Többet termelhet!! az eredeti „MELICHAR“ gyártmányu **IMPERATOR** mütrágyaszóróval egyesített sorbetrágyázó- és sorbavetőgéppel. A terméstöbbet az „IMPERATOR“ vetőgéppel holdanként 200—400 kilogramm; dacára annak, hogy mütrágyában 30—50% megtakarítás érhető el.

Tessék állandó gépkiallításunkat megtekinteni!

Ezer referencia!

Ezer referencia!

Ovakodjunk utánzatoktól!

A „MELICHAR“-féle „IDEÁL“ répavetőgépek

mütrágyaszóróval egyesítve **30%-kal** nagyobb termést eredményeznek — Több ezer darab ily gép van már hazánkban — általános melegegedésre munkában!

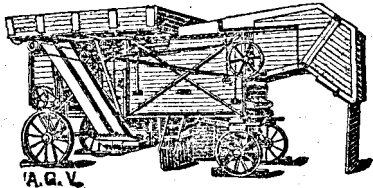
Árjegyzékkel készséggel szolgálnak:

Bächer Rudolf — Melichar Ferenc

Magyarországi vezérképviselő: **Szücs Zsigmond**, Budapest, VI., Teréz-körut 26

Fióktelep: Wien, III., Löwengasse 37.

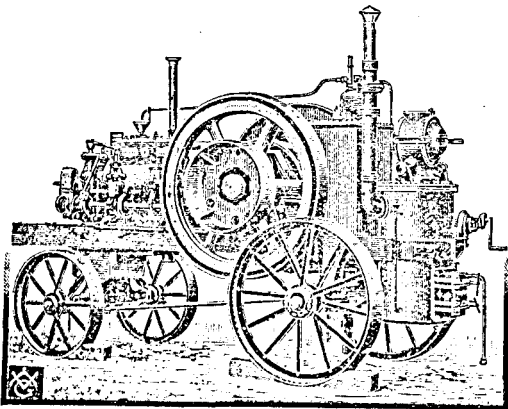
Az állami gépgyár gyártmányai:

A.G.V.

Acélkeretü golyós-csapágyas cséplőgépek.

Csekély hajtóerősükséglet! és kenőanyag fogyasztás! Tengelykopás kizárva! Nagy teljesítő képesség!

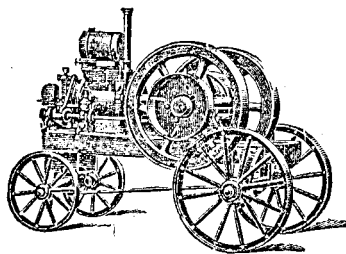
Szivógázlokomobilok

Ujdonság! Szabadalom!
Rendkívül olcsó üzem! Zajtalan működés!
Könnyű kezelés!
Faszénfogyasztás óránként és lóerőnként kb. 480 gramm.
Földgázüzemre is alkalmasak!

Legújabb rendszerü szab.

NYERSOLAJLOKOMOBILOK.

Egyenletes működés! Tűzveszély kizárva!
Könnyű kezelés!
Nyersolaj fogyasztás óránként és lóerőnként kb. 280 gramm.

Benzinlokomobilok

porlasztóval (karburátor) és szabadalmazott szelephűtéssel ellátva.

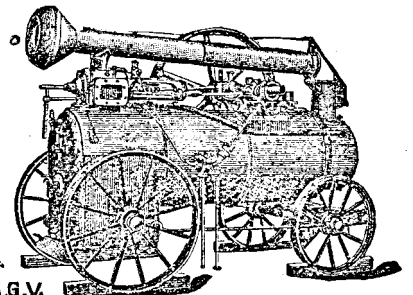
Megbízható üzem! Egyenletes járás!
Egyszerű kezelés Kevés benzinfogyasztás!

A losonci mezőgazdasági gépgyár gyártmányai: Losonci egyszerű és mütrágya szóróval kombinált vetőgépek

Kalmár-féle rosták.

Resicai tükörcélekék, Táracsboronák és egyéb talajmivelő eszközök.

Érdoklódóknek árjegyzéket szivesen küld

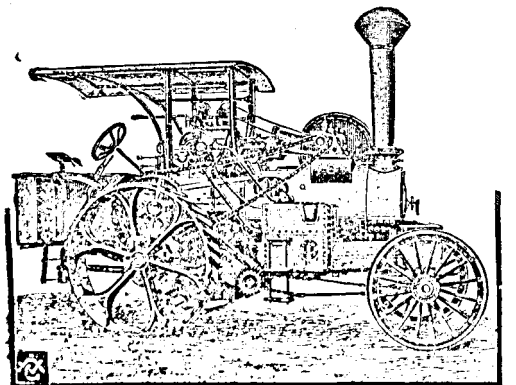

A.G.V.

GŐZLOKOMOBILOK

10 légkörnyomásra szerkesztve.

Fa-, szén- és szalmatüzelésre egyaránt alkalmasak. Nagy munkaképesség. Csekély vonóerősükséglet. Nagy tüzelőanyag- és vízmegetakarítás.

UTIMOZDONYOK

14 légkörnyomásra, compound rendszer szerint szerkesztve.

Fa-, szén- és szalmatüzeléssel Gazdaságos üzem! Gőzcséplőgépek hajtására, tehervontatásra és szántásra alkalmasak.

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége Budapest, Váci-körut 32. Fióktelepek:

Nagyvárad
Dobrecen
Temesvár

ERDÉLYI GAZDA

AZ E. G. E. TAGJAI INGYEN KAPJÁK
ELOFIZETÉSI ÁR: 1 ÉVRE 12 KORONA,
1/2 ÉVRE 6 KOR., EGY SZÁM 24 FILLÉR.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE
MEGJELNIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSEG ÉS KIADÓHIVATAL
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCA 10. SZÁM.
A LAP TELEFON SZÁMA: 188.

**Kérjük az
előfizetések
megújítását!**

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

Szemle.....	13
Az állattenyésztő egyesületekről. Br. Kemény József.....	13
Szőlőmivvelési tanácsok a jövőre nézve. Z. Adatok a borsmenta termesztéséhez. Dr. Gróf Béla.....	15
Irodalmi szemle.....	16
Kisebb szakközlemények.....	17
Egyleti élet.....	17
Kormányintézkedések.....	17
Vegyes közlemények.....	17
Hirdetések.....	17

Szemle.

Az erdélyi magyar és nemzetiségi pénzügyeink ereje — Merénylet a magyar bortermelés ellen.

A pánszlávizmusnak a szövetkezeti mozgalomba való bevonulásáról írva, többek között a következőket írja a P. H.:

»A nemzetiségi paktumok politikája napról-napra jobban érezteti hatását a közgazdasági életben is. Nagyjában meg tudtuk őrizni eddig a magyar közgazdaság egységét és nagy bankjainkkal szemben, a szövetkezés mozgalmával szemben, a nemzetiségi bankok és nemzetiségi eszmétől áthatott szövetkezetek döntő jelentőségű szerepre emelkedni nem tudtak. Most azonban Erdélyben a román pénzügyintézetek teljes akciósabadsággal, minden magyar akadálytól mentesen vetették magukat céljaik megvalósítására és a román paktum egyik pontja szerint, a román birtokpolitika elé a magyar állam semmi akadályt sem gérthet. Nehéz ellenőrizni azt a hirt, de erősen tartja magát, hogy az Albina nemcsak nagy román, de erős orosz tőke segítségével is dolgozik, az erdélyi magyar intézetek pedig minden támogatás nélkül állják a pusztító versenyt.«

A román nemzetiségi pénzügyintézetek akciója nem mai keletű. Kitartással és céltudatosan irányított akciójuk eredménye ma már ismeretes. Az, hogy a pénz honnan szerzik, kik támogatják e pénzügyintézeteket, nem tudni. Téved azonban a

P. H. közleményének írója, amikor azt hiszi, hogy »az erdélyi magyar intézetek állják a pusztító versenyt«. Bár úgy volna, de nem úgy van. Dehogyan is állják! Az erdélyi magyar pénzügyintézetek/birtokpolitikával eddig nem foglalkoztak. Magasabb célok nem igen vezérelték magyar pénzügyintézeteink vezetését. Az 1914. évtől kezdve azonban meg kell változnia e helyzetnek, mert nem szabad többé a magas osztaléknak szerepelnie főcél gyanánt. A román pénzügyintézeteknél fokozottabb mértékben kell pénzügyintézeteinknek a magyar nemzeti földbirtokpolitika szolgálatába állaniok, ha nem akarjuk lábunk alól a talajt kicsuszni engedni.

Az E. G. E. most már tényleg megkezdte a társadalmi akciót, a tettek terére lépett. Meglátjuk már nemsokára, hogy a magyar pénzügyintézetek, akik arra már fel is szólítottak, miképpen fogják állani a versenyt? Reméljük, hogy teljes erővel fogják állani!

A nógrádmegyei korcsmárosok Sztranyovszky Sándor országgyűlési képviselő vezetése alatt a földmivvelésügyi miniszternél küldöttségileg lizstelegtek és alázattal kérték, hogy az olasz borvámot legalább az 1914. esztendőre függessze fel a miniszter.

Megbotránkoztató, hogy akad még ma olyan magyar ember, aki nyíltan merje kérni az olasz bor behozatalának a megengedését. Hát elfeledkezett volna már valaki Magyarországon arról, hogy milyen átkos kerékkötője volt a magyar bortermelés fejlődésének a szabadon behozható olasz bor? Hát elfeledkezett volna már valaki arról, hogy a magyar borpancsolók, akik évtizedekre tönkretették a magyar bor becsületes jó hírnevét, bossorkánykonyhájuk leghasználatosabb vegyiszereinek tartották az olesó olasz bort?

A nógrádmegyei korcsmárosoknak úgy látszik teljesen mindegy az, ha a gazdák, akiknek köszönhetik egzisztenciájukat, jólétüket, sorba pusztulnak. Náluk a földolag az, hogy olesó borhoz jussanak és azt drágán mérjék. Ezért kell

nekik az olasz borvám felfüggesztése vagy eltörlése, ezért vállalkoztak ők a deputációzás gyászos szerepére. A földmivvelésügyi miniszter, mint a magyar mezőgazdasági érdekek legfőbb őre, természetesen egész kurtán értésükre adta, hogy a kérelem teljesíthetetlen.

Mert 10—15, vagy mondjuk 100—200 korcsmáros kedvéért nem szabad kockára tenni százszázalékos egzisztenciáját. Értelmetlen előttünk, hogy akadt magyar országgyűlési képviselő, aki e küldöttségnek a földmivvelésügyi miniszter elé vezetésére vállalkozott. —k. —l.

Az állattenyésztő egyesületekről.

Irta:
Br. Kemény József.

A három év előtt megalakult E. J. M. Sz. T. E. igen rövid fennállása óta még nincs abban a helyzetben, hogy valami nagy eredményekről beszámoljon; legyen szabad egy másik hasonló egyesület, a Magyaróvári Szarvasmarha Tenyésztő Egyesület működését ismertetnem, melyből igen szépen kiviláglik az e fajta egyesületek óriási fontossága és jótékony hatása az állattenyésztésre nézve. Szolgáljon egyúttal ezen példa buzdításul gazdáinknak, hogy minél tömegesebb belépésük által a mi egyesületünket is hasonló eredmények elérésére képessé tegyék. A magyaróvári szarvasmarha tenyésztő egyesület az Ujhelyi Imre akad. igazgató ur buzgólkodása következtében alakult meg 1896-ban. Moson vármegye a szimmenthaliak tenyészkerületébe esett; de tulajdonképpen a 90-es évek közepén a megye egész területén a legnagyobb összevisszaság uralkodott. Moson vármegye 60 községből áll s ezen községekben magyar borzderes, fekete és piros-tarka stb. marhák a legnagyobb összevisszaságban tenyésztek, ahogy a véletlen s öletszerűség éppen összehozta őket. Tehát körülbelül mint nálunk.

A mezőrendőri törvény alapján 1896-ban hozta meg a megye tenyészési szabályrendeletét, mely szerint köztenyésztésre esakis a magyar és piros-tarka tenyészbikák engedélyezhetők. Ennek a rendezésnek következménye volt, hogy kis megye területén egységes tenyésztés nem jöhetett létre. A községeknek tulajdonképpen joguk volt magyar bika, pinzgau-i és szimmenthali bikák tartására és éltek is ezen jogukkal, hol az egyik, hol a másik fajtahoz tartozó bikát szerez-

Szuperfoszfát, Thomassalak, chilisalétrom stb. műtrágya-féléket
a legelőnyösebben és legmegbízhatóbban a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél Budapest, V., Alkotmány-utca 29. szám
szerezhethetünk be.

tek be, melyhez éppen legolesóbban jutottak. Ily körülmények között határozta el magát Ujhelyi igazgató ur, hogy megkísérli a vármegye területére egy szarvasmarhatenyésztő egyesület alakítását, hosszabb kapacitálás stb. után annyira megért az eszme, hogy az egylet 1896 július hóban 22 taggal megalakult. Alapszabályilag kitűzött célja: Magyaróváron és vidékén a meglevő különböző fajtákhoz és fajtakeverésekhez tartozó szarvasmarha állományt megfelelő bikákkal piros-tarka szimmenthali fajta jellegűre alakítani, nemesíteni s így értékében növelni, különösen szem előtt tartva a fajta egészség és jó testalkat mellett a bő tejelő-képességet.

A magyaróvári egylet tulajdonképpen nehezebb feladat előtt állott, mint az Erdélyijellegű Magyarfajta Szarvasmarhatenyésztő Egyesület; nekik abból a károsból egy tájfajtát kellett előállítaniok, nekünk hála Istennek, a jó alapanyagunk a magyar erdélyiben megvan.

Előnye volt Ujhelyinek a parasztság nagyobb intelligenciája. Míg 1896-ban 22 taggal alakult meg az egyesület, 1898-ban már 640 tagja volt, 1900-ban 1522, 1906-ban 2142, 1913-ban 2253 tagja van az egyesületnek.

A Magyaróvári Egyesület is a tejelő versenyekben látta és tapasztalta azon eszközt, amelylyel leginkább lehet a népre hatni s amely versenyekkel kapcsolatosan, nem előadásokon, hanem megbeszéléseken lehet a népet az okszerű takarmányozásra, okszerű tenyésztésre, gondozásra, fejésre, tejkezelésre leginkább rávenni. Ezen megbeszéléseken lehet megérteni, hogy a törzskönyvezés, az állattenyésztés alfája. S az eredmény mutatja, hogy a mosonmegyei egyesület törzskönyvében nyilvántartott bikákat elkápródják az országban.

A tejelőversenyeket 1900-ban kezdték; maga Ujhelyi azt írja: »Kisgazdáink kezén levő jobb tenyészanyagnál az évi fejés 1800—2000 literre tehető; az 1912. működési évben négy helyen tartottak tejelési versenyt, ezeken 103 gazda 176 tehénnel vett részt. A 176 tehén átlaga 3033 l. évi fejést mutat. Az egész versenyen Levél községben Szalczér János zsellérgazda 7 éves Lizi nevű tehene adta a legtöbb tejet 6530 l. Legkevesebbet Mosonszolnokon Thüly János telkesgazda 14 éves Liszka tehene 1302 litert.

A nyertes Lizi tehén törzskönyvét is közlöm, mivel ebből szépen látható, hogy jó tejelő szülők utóda, természetesen megfelelő tartást feltételezve, jó tejelő utódot adnak.

Lizi.

Az 1908. évi mosonszentpéteri üsző-díjazáson kitűnve I. díjat nyert. 1911. évi versenyben 3735 litert adott, 1912—1913. évben 6530 litert.

apja Suhanc	anyja Paula	1904—5 versenyben 5087 litert adott.
vedródi uradalomból		versenyen kívüli tejelése
apja Erbena	anyja Bolygó	3384 l.
hábolnai	első borja után	4475 l.
	3077 lit. adott	4956 l.
	anyja	5147 l.
	2671 lit. adott.	4230 l.

Messze vezetne pontról pontra, versenyről versenyre ismertetni az egyesület működése következtében emelkedő tejelést, csak a két határszámot szegezem le:
1900-ban 1800—2000 l.
1913-ban 6530 l.

Ehhez megjegyzem azt, hogy a magyaróvári kisgazdák már igen régen foglalkoznak tehenészettel, így minden esetre több értékük is van a helyes takarmányozás, gondozás stb. iránt.

A Magyaróvári Egyesület első sorban az állatok hasznosítását, tejelését veszi figyelembe s csak másodsorban a külmet. Szóval a Zucht nach Leistung-nak mondott irányt követi. Ez az ók viszonyaik között teljesen indokolt és helyes is; s nálunk is követendő példa, de csak is nagyobb tejjre dolgozó magyar-erdélyi tehenészeten. De néztem szerint végzetes hiba volna parasztagazdáinkat jelenben erre ösztökélni. Meg is mondom miért. A mi különleges viszonyaink között a paraszt birtok oly lehetetlenül el van aprózva, hogy a paraszt képtelen legtöbb esetben két tehénnél többet tartani, ezzel kell földjét megművelnie, ez kell neki tejet adjon, ez kell borjut neveljen, a miből a paraszt pénzel. Miután földje igen kicsi, takarmány termelésre igen kevés hely jut, ha egyáltalában jut, rossz legelőn s gyakran még rosszabb téli takarmányon teng a tehén s végzi háromoldalu munkáját. Erre meg csakis a mi kipróbált, meghonosodott magyar-erdélyi fajtánk való. Ezért volt végzetes hiba, derűre, borúra szórni a pénzt tarkákra s bekenyszeríteni őket olyan viszonyokba, a hová egyáltalában nem való, ahol jó tulajdonságaik természetesen visszafejlődtek s egy csomó lehetetlennél lehetlenebb korecsok előállítására adtak alkalmat. Hiszen, hogy úgy mondjam, Erdély civilizált részeiben is csak újabb s újabb importokkal tartható fenn a lélek bennök. S ahol már teljesen ki van pusztítva a magyar erdélyi fajta s ahol Erdélyben a viszonyok indokoltá teszik a tarka marhát, ott meg ne ragaszkodjanak a gazdák a formákhoz, ott tessék Zucht nach Leistungra tenyészteni. Mert behozni tarkát, azért, mert jól tejet s tenyészteni nagyságra, husra, ez abszurdum, ez a kettő össze nem fér. Erdélynek nagy részében a tarka nincs otthon és sikeresen haszonnal nem tenyészthető, ez ma már ismeretes tény. Mérlegelve a viszonyokat, amennyire indokolt Mosonmegyében tisztán tejjre tenyészteni, annyira hibás volna nálunk ezt ajánlani a népnek. A nagy tenyészetek más elbírálás alá esnek, itt a Zucht nach Leistung keresztül vihető és keresztül vitele helyes is. Mert ezen nagy tenyésztők állatai hivatottak első sorban a népies tenyésztés javítására, ez azon forrás, melyből meríteni kell. A népies tenyésztés, legalább egyelőre, egy negyedik tenyészirányban vezetendő, nevezzük ezt »mindenes« iránynak. Mert ilyen mindenes állatra van szüksége a népnek. Erő kifejtés, igénytelenség meg van, ma már a fejlődés is gyorsabb s a tejelés se éppen olyan rossz, mint azt feltűntetni akarják némelyek. Az igaz, ez irányban még csak az első tejelési verseny adatai állanak rendelkezésre.

Amely versenyen az első díjat nyert Csiki Sándor 6 é. Fickó nevű tehene 3809 litert adott. Hét tehén volt 2000 literen felül, kilenc tehén 1000 lit. felül s egy ezen alul. A versenyben részt vett 19 tehén összes tejelését átlagra átszámítva 1946.3 litert adott. Állítsuk ezt szembe az ezelőtt 17 évvel mosoni átlaggal (mert helyesen csak ezzel állíthatjuk szembe), mely 1800—2000 liter, úgy látható, hogy a differencia semmi. Adataim, értem adat alatt a feltétlenül megbízható adatokat, az erdélyi nép kezén levő tarka anyag tejeléséről nincsenek, de nem hiszem, hogy azok felülmulják ma a régebbi mosonmegyei átlagot. Első tejelési versenyünk adatait természetesen nem tartom állagnak; hogy milyen a nép kezén levő magyar erdélyi átlaga, azt csak Erdély különböző vidékein tartandó tejelési versenyek fogják megmutatni, de a kezdet mindenestre biztató. Habár biztató is a kezdet, ne áltassuk magunkat azzal, hogy könnyű lesz a munka, nagy nehézségékké állanak az egylet előtt. S csak fáradságos munkával, igen sok faktornak segítségével érhetünk célt. Azzal tisztában kell ab ovo legyünk, hogy egész Erdélyben egyszerre az akciót meg nem kezdhettük erre hiányzik a nervus nerum, a pénz. Egyelőre kisebb területeket kell munkába venni, még pedig azokat, amelyek legvalószínűbbnek látszik az eredmény, ezen helyeken kell a nép és a gazdaközönység közönyét és gyanakodását legyőzni. Mert nem is lehet a néptől rossz néven venni, ha minden ilyen akcióban, ahol a javak, ez esetben az állatok törzskönyvelése, összeírása szerepel; az adóprés megszorítását gyanítják. Már pedig a rendszeres, céltudatos működésnek, a törzskönyvelés az alapja.

Hogy állattenyésztési akciót lehessen kifejteni, első sorban anyag kell. Ma még hála Istennek meg van a fehér erdélyi marhában az anyagunk; ennek megtartásán, ennek szaporításán kell fáradozni. Meg kell a végén már valami uton-módon értetni, nem csak a néppel, hanem a birtokossággal is, hogy nem forrása a jólétnek a tarka marha s a jó gazdának nem az a mércéje, hogy tarka marhát tenyészte-e vagy sem. Mi is már túl vagyunk azokon az időkön, mikor 12 tallér volt egy jó tehén s 2—3 fillér egy liter tej s az állattartást »szükséges rossznak« kellett minősíteni. A tarka marha eredetileg nem azért került hozzánk be, mivel arra szükségünk lett volna, mint tenyészanyagra, világért sem; egy része a szó legszorosabb értelmében becsempészte magát. Ugyanis egy pár (eredetileg tényleg egy pár, mivel kettő volt) nagybirtokos, tisztán tejjgazdaságot kívánt folytatni s e célból, miután nagyobb számú állatra volt szükségük, a dolognak könnyebb részét fogták meg s tarka marhát hoztak be. A természet rendje szerint ezek szaporodni kezdtek, a szaporulatot el kellett adni s mivel árán senki meg nem vette, prédálva adták el. A népnek ez természetesen tetszett, lévén ősök és vették. Ily módon azonban kisebb területen terjedt volna el a tarka marha, létesített volna egy kisebb körzelen egy kores fajzatot és nagyobb baj nem származott

Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható: Divatos férfi ingek, alsó-nadrágok, gallérok, kézelők és finom angol és francia zsebkendők. Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, háló ingek és kabátok. Fiu és leányka fehérnemű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristóf
utódai
fehérnemű, vászon és szőnyeg nagyraktára
KOLOZSVÁRTY, Deák Ferenc-utca 3. sz.
Telefonszám 567.

Mátrác, paplan, pokróc, valamint mindenféle ágyszakaszterűen készített, olesó árban található. — Minden fajtájú és nagyságú szalon, ebédlő és futószőnyeg, gyapjú és csipkefüggönyök.
Amerikai önműködő ablak-rolletták egyedüli főraktára.
2.05

volna belőle. A tarka marha importja csak később kezdődött és szükségből indult meg eleinte haszonállat behozatal alakjában s csak jóval később, mint tenyészállat import, kísérletképpen. Mivel akkoriban az volt az uralkodó nézet, hogy mint más állattenyésztő országok, mi is az ősi fajtából tenyészünk ki a viszonyainknak megfelelő anyagot. Ez volt a természetes és egyedül helyes felfogás. Senki sem gondolt akkor arra, hogy az ország eredeti szarvasmarha állománya a tarka importokkal átalakíttassék, illetve hícserelezzék. Későbbi évek kétes érdeme ezen különleges állattenyésztési rendszer. Más ország tenyésztői tudják azt, hogy a meglévő hazai fajtát ki kell tenyészíteni a célnak megfelelően, mi ezt tudjuk, de nem alkalmazzuk. Hogy miért, ennek egyik oka talán az, hogy állattenyésztésünket még mindig tulsúlyban jogászok irányítják. Hála Istennek legújabb időben, mintha új szél fujna, a miniszteri kirendeltség érdemes vezetője hangoztatja, hogy az erdélyi kisbirtokos kezébe a régi erdélyi marha való!

Szőlőmivelési tanácsok a jövőre nézve.

II.

Észrevehették gazdáink, hogy a szél-tében használt *Riparia Portalis* alany oltványok nem minden talajon vállaltak be, és az elmúlt két igen csapadékos évben az ilyen ültetvények sok helyen szenvedtek időleges (mulandó) sárgulásban (chlorosis), ami már is jele annak, hogy ott nem teljesen érzi magát ezen alany otthonosnak. Ezen tünetet a talaj túlkötöttsége folytán előállható gyökérbénulás (fulladás), vagy a túl sok csapadék miatt tetemesebben kilugozott, oldott mézsttartalom is okozhatta.

Ma már minden talajféleségek meglévén a saját ismert és kipróbált alanyfajtája, ezeket is tanácsos lesz figyelemben részesítve, a megfelelő alanyra oltott nemest ültetni a jövőben, habár csak egyelőre a pótlásoknál is.

(Az alanyok többfélesége és azok tulajdonságai az *«Erdélyi Gazda»* 1912. évfolyamában ismertelve voltak.)

Az ültetni óhajtott oltványok minőségénél figyelemmel kell lenni a teljes forradásu, jó gyökérzetű, érett fával bíró egyedek beszerzésére.

Hibás oltványok ültetése különösen pótlásul nem ajánlható. A jó anyagnak illő árát megadni a gazdaságos befektetéshez tartozik.

Pótlásul használt alanyok nemesénél minden esetre tekintettel kell lenni az ültetett tömeg fajtájára, ha egyébként nem, úgy az egyidőben való érés miatt is.

Ha fajazonos oltvány nem lenne kap-

ható és a hiányt okvetlen pótolni akarjuk, úgy a tömeggel egyenlő érésű és lehetőleg kvalitású nemeseket válasszunk.

Itt egy kissé hosszasan kell időznünk, mert a megfelelő nemes fajta használatáról érdemes kissé bővebben gondolkodni.

Eddig — sajnos — nem nagy súlyt fektettek a nemes fajta megválasztásra, hanem azt vett a gazda, amit éppen kapott s hogy az ilyen vaktából ültetés sok ok miatt nem sikerült a várakozásnak megfelelően azon az alább kifejtendők alapján csodálkozni éppen nem lehet.

Nem voltak a telepítők tekintettel a fajták honosodására, illetőleg a vidékünkön régen is jól beváltott fajták helyett inkább hírből hallott és nálunk idegen fajtákat ültettek.

Mivel a legtöbben még ma is azon kérdéssel állanak elő (és az intelligens gazdák is), hogy *talajomban mely nemes fajta diszlene legjobban?* — holott oltványszükségletéről van szó, nem tartom feleslegesnek azon szintén elemi dolgot megemlíteni, hogy a *«viniferák»* (európai vagy hazainak nevezett nemesek) mivel összességükben mézsbirásuak s különben is igénytelenek voltak s azok ma is, ha azok saját gyökerükön tenyésznek, akkor úgy a méz-sziklából keletkezett talajokon, mint a legdusabb televényen, vagy a legsilányabb homokon száraz, mint nedves közegviszonyok között teljesen otthon voltak és vannak, megélnék, teremnek, szóval mindenütt diszlenek. És ha szivacsosan laza gyökérszervük miatt a filloxerával nem kellene küzdenünk, ma is a régiben volna bortermelésünk. Az amerikai alanyok, melyek erős gyökérszervezetük folytán a filloxerával megbirkóznak, ellenkezően úgy a talaj kémiai mint fizikai tulajdonságaival szemben fajtánként többé kevésbé, de általában és különösen a mézsttartalom iránt érzékenyek. Így tehát a talajban válogatósak, ami egyszerre mind megmagyarázza miért kell 5–6 féle amerikai alanyt használnunk és miért nem megfelelő mindenüvé a *Riparia Portalis*.

Mivel a bortermő nemesek ezen filloxerának ellentálló alanyokra oltatnak (ritka helyen lévén a talaj szénkénegezésre alkalmas) magától értetődő, hogy a talaj minősége csupán az alanyra, a nemes különböző fajtáinak használatosságára nézve pedig tisztán a szőlőtalaj fekvése lesz befolyással, hogy t. i. a nemes ott milyen mértékben érke be, nem-e rothad, vagyis a kívánt minőségű bort fogja-e szolgáltatni, vagy sem?

Tehát a telepíteni szándékozó úgy állítsa fel a kérdést a jövőben: *«milyen alany fog megfelelni talajomnak és milyen nemes, talajom fekvésének?»* Azt pedig jegyezzük meg irányelvül, hogy a mennyiségi termés mindig a minőség rovására megy, akár mesterségesen metszéses kényszerítjük rá, mely utóbbi esetben a tőke szervezeti ellentállása, tehát *«tartóssága»* is csökken. (Felelet ezen kérdésre: *«meddig tart az oltott szőlő»*)

A szőlőmivelés zónákra oszlik és a különböző zónában található borvidékek mindegyikének megvan a saját régi időktől fogva haszonnal (akár tömeg, akár minőség szerint) művelt egyes és a *borjellegre döntő befolyással bíró «Vinifera»* félésegek. Ami Badacsonynak például a *«Kéknyelű»*, az Tokajnak a *«Furmint»*, Erdélyben pedig a *«Leányka»*, *«Rulandi»* stb. stb.

Mivel ezen nemesek századokon keresztül az égaljhoz alkalmazkodtak, így *kiválóatónak honosodtak meg*. A természet észszerű utmutatása tehát az, hogy a rég használatos fajtákat megbecsülve miveljük borvidékeként ezután is.

Röviden említem fel, hogy a kereskedelmi szőlőtelepek (csak a komolyan dolgozó és reális alappal bírókat minősítve) mindig szívesen veszik, ha egyes nagyobb telepítők előre bejelentik remélhetően szükséges telepítési anyagaikat és ha kilátásba helyezik az illetők, hogy például a szükségelt oltóanyagot náluk szerzik be, igen szívesen oltanak bármely nemest a kívánt alanyra az illető részére. Ez volna az egyedüli helyes anyagbeszerzési mód s így a megfelelő alanyra oltott alkalmas nemes a kívánt mennyiségben mindenkinek hozzáférhetővé volna téve s ehhez igazán nem kell a telepíteni szándékozó részéről egyéb egy kis életrevalóságnál, mert hiszen ez nem kerül külön pénzbe.

(Folyt. köv.)

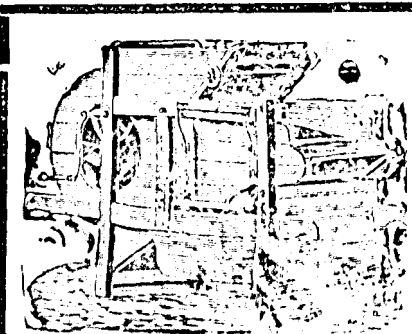
Adatok a borsmenta termesztéséhez.

Irta:

Dr. Gróf Béla.

I.

Az utóbbi években több ismertetés jelent meg az *Erdélyi Gazda* hasábjain az orvosi növények közt legnagyobb keresletű borsmentáról. E növény termesztése érdekében széleskörű propagandát fejtett ki a kolozsvári gazdasági akadémia gyógynövénytelepe. Jórészt ennek az eredménye az, hogy már hazánkban is túl vagyunk a kezdeti nehézségein, évről-évre többen foglalkoznak termesztésével, de még mindig nem tudjuk ellátni illó-olajgyárainkat a szükséges nyers anya-

Ha ön meg akarja ismerni a legújabb eredeti „KALMÁR” rostát

sziveskedjék áriegyzéket kérni amellyel több oldalú anyagi és technikai előnyöket fog biztosítani gazdasága részére.

KALMÁR ZS. és TÁRSA gépgyára Hódmezővásárhely

vezetéképítő: A m. kir. államvasutak gépgyárának vezérigazgatója, Budapest, V., Váci-körút 32

gokkal. Nagy fontosságot tulajdonítok az ipari növények termesztésének, mert még mindig óriási a behozatal e növények ipari feldolgozása után nyert anyagokból, akkor, amikor minden tényező megfelel e növények hazai termesztésének. Célom e cikk keretében megismertetni a Magyarországon meghonosított angol Mitchamborsmentát és a mentatermesztésnek újabb eredményeit.

A borsmenta világpiaci cikk, az orvosi növények közt a legkeresettebb. Kultúrája több ezeréves. Már az egyiptomiak foglalkoztak a termesztésével. A múlt század nyolcvanas éveiben Egyiptomban, a XX. dinasztia idejéből származó sírban találtak mentasarjat. Termelték a régi rómaiak, görögök és zsidók is. Nincs még pontosan megállapítva az, hogy melyik mentát termesztették a régiak. Tschirch tanár, a menták kiváló kutatója, a fodormentához hasonló kulturálakot tartja a régiak mentájának. Európában a benedekrendi szerzetesek terjesztették el a mentát, évszázadokkal ezelőtt.

A borsmenták őshazájának Angliát tartják, hol is a XVII. század végén már rendszeresen művelték, a mentaolajat s ennek hatóanyagát, a mentholt a XVIII. századbeli angol farmakopiában megtaláljuk. Az évszázados kultúrának az eredménye az, hogy előállították a legfinomabb fajtát, az ugynevezett Mitchamborsmentát (nevét a leghiresebb mentatermesztő Mitcham-kerületről nyerte), a mely a legjobb mentaolajat, a Mitcham-olajat szolgáltatja; a Mitcham-mentaolaj cukorka-, likörkészítésre a legkiválóbb. Angliában manapság is nagyban termesztik a mentát; 1912. évben Kent tartományban 450—500 acre, Mitcham környékén pedig 500—600 acre volt Mitcham borsmentával be telepitve (1 angol acre = 4064 m² terület). Híres mentatermesztő helyek vannak még Lincolnshire és Cambridgehire tartományokban. A Mitcham kerületben a termelők javarésze a termelt nyers áruból olajat desztillál.

Az angol mentatermesztőknél általános az alább írt művelési mód: A menta ugyanazon a területen 4—5 évig él, azért a mentával betelepítendő talajt mély szántással, talajporhanyítással előkészítik a mentára; télen teljes istállótrágyázást adnak a földnek. Májusban dugványozzák a mentát 40 cm. sor- és növénytávolságra. Évenként tavasszal nitrogén tartalmu foszfortrágyával, a perugnanóval fejtrágyazzák a növényt. Az első évben csak egyszer, a második évtől kezdve évente kétszer vágják a mentát. A 4—5 éves mentát más földbe, új helyre telepítik át, egyrészt azért, mert a 4—5 éves menta már elöregedett, könnyen elfajzik, kevés termést ad, másrészt pedig a hosszú idő alatt teljesen kihasználta a talajt. A mentatábla földjét 10 évig nem telepítik be mentával.

Még nagyobb arányu az Egyesült-Államok mentatermesztése. 1911. évben Michigan államban 7550 acre, Indiana államban pedig 4262 acre volt mentával betelepítve (1 amerikai acre = 4164 m²). Michigan állam olajhozama 1912. évben 13700 lb volt (1 lb = 0.4536 kgr). Amerikában a legszebb menta a lecsapolt lapterületen terem. Míg a gabonatalajon 4—5 év után más helyre kell áttelepíteni a mentát, addig a lapterületen 6—7 évig

megtartható ugyanabban a földben, anélkül, hogy elfajzanék, elöregednék a növény. Amerikában nincs kerti művelés, csak nagy táblákon termelik a mentát; az első évben kaszálják, a második évtől kezdődőleg pedig aratógéppel vágják le. Minden vágás előtt teljesen kigyomlálják a táblát s a tiszta nyers terméskből olajat főznek.

Németországban a kerti művelési mód van elterjedve, (Cölledában rendszeres vetésforgóban termesztik a mentát, 1. burgonya, 2. cukorrépa, 3. menta,) Franciaországban pedig a nagytermelés igen jelentős.

Magyarországban is régen ismerik a mentát. Diószegi Sámuel és Fazekas Mihály «Orvosi Fűvészkönyve» (Debrecen, 1813.) is megemlékezik a mentáról: «A Mentának minden fajai ingerlő, érzőinakat ébresztő, serkentő, görcsoszlató, hasmenést és hányást szüntelő, gyomrot erősítő, havi tisztulást segítő erővel bírnak. Ezek közt leghathatósabb a borsos Menta, mely ha egyszer a kertbe ültetődik, ott állandó és terjed... ha az ember megragja, érezhetőképpen meghivesedik a szája... lehet leveleit ételbe tenni borsgyanánt...»

Hazánkban csak néhány évtizede foglalkoznak rendszeresen a borsmenta termesztésével. Eddig azonban számbajövő eredményt nem értünk el. Ennek okát a kis mennyiségű termelésen kívül abban látom, hogy a dugványtermelők nem elsőrendű dugvánnyal árasztották el a termelőket; a nem finom dugvány után nyert, szépen száradt herbát összevették a kereskedők s értékesítették gyógyszerészeknél és droguakereskedőknél. A kevésbé szépen szárított áru csak olajfőzésre alkalmas ugyan, de a nálunk általánosan termelt menta gyenge minőségű, nem karakterisztikus aromájú s ezért az áruét minimális árat fizettek az olajgyárosok a termelőknek, mert az áru a legközségesebb, legolcsóbb olajat szolgáltatta, a minék kilogrammja csak 28 korona, az angol Mitcham-olaj kgr-ja 120 korona. Nem lehet az a célunk, hogy az ország 1800 gyógyszerárát és 300 droguakereskedését ellássuk 1—1 kgr. elsőrendű, szépen szárított áruval. Nekünk első sorban a gyárosok részére kell nagy mennyiségű, elsőrendű borsmentát termelnünk olajgyártásra. A termésnek ez a része a nagyobb birtokosokra vár. A kisgazdák pedig kis területeken, kerti művelésben termelnék a gyógyszerárak részére szükséges droguanyagot.

A legfinomabb borsmentaolajat a Mentha piperita Mitcham, angol borsmenta szolgáltatja. A következőkben a menta termelését, különösen az angol borsmenta meghonosítását fogom ismertetni.

(Folyt. köv.)

IRODALMI SZEMLE.

Szántóföldi szálas takarmánytermelés. Irtá: *Konkoly-Thege* Sándor dr. A Köztelek Olcsó Könyvtára VI. évfolyamának 1—2. füzet. 128 oldal, 40 képpel. Ára 1 korona.

Most jelent meg *Konkoly-Thege* Sándor dr.-nak a szántóföldi szálas takarmány növények termeléséről szóló értékes munkája, melyben világosan mutat

rá, hogy miként lehet valamely gazdaság egész takarmánytermesztését még mostohább viszonyok között is egészségesebb, okszerűbb és jövedelmezőbb alapokra helyezni.

A könyv három fő fejezetre tagolódik: az okszerű szálastakarmánytermesztés alapelvei, a szálastakarmánynövények helyes termesztése és a takarmánytermesztés helyes szervezése a fejezetek címei, amelyekben a szálastakarmánytermesztésnek sok, még ezideig kellőképpen meg nem világított részét is tárgyalja. Különösen kiemelendők a takarmánytermesztés szervezéséről írt fejtegetései, a melyekben igen érdekesen és széleskörű gyakorlati ismeretekre valló módon mutat rá, hogy hazánk egyes vidékein a nagyon is kevés és silány takarmánytermesztés miként segíthetünk. Bár a szerző a könyv többi részeinek kidolgozásánál a fősúlyt a növénytermesztési kérdések gyakorlati irányu tárgyalására helyezte, ezekkel a kérdésekkel kapcsolatban az olvasó mindenkor igyekszik kiomborítani az üzemi szempontokat is és e tekintetben a munka az eddig megjelent hasonló irányu művektől eltérőleg teljesen új, csak nagyon helyeseihető nyomokon halad.

E kis könyv mindenestre hasznosan fogja szolgálni állattenyésztésünk fejlődését.

A gyümölcs értékesítése. Irtá: rudinai Molnár István. A Köztelek Olcsó Könyvtára V. évfolyamának 7—8. füzet. 100 oldal, 31 ábrával. Ára 1 korona. Pátria nyomása. Kapható a Pátria gazd. könyvkereskedésében Budapest, IX., Üllői-ut 25.

A szerzőnek ez a most megjelent munkája szervesen egészíti ki a »Gyakorlati gyümölcsstermesztés« című, ugyancsak a Köztelek Olcsó Könyvtárában kiadott könyvét és míg ez a gyümölcsstermesztés emelésének és javításának módzatait jelölte meg, a most kiadott füzet pedig a gyakorlati életben talán még több nehézséggel és bajjal járó kérdéssel, a gyümölcs értékesítésével foglalkozik. Hazánk gyümölcsfa állománya ma már körülbelül 20 millió darabra tehető, amelyen egy egy bőtermő évben annyi gyümölcs teremhet, hogy az értékesítés valóban igen nehéz feladattá válik. Ilyen években — eltekintve a háztartásban felhasználható kisebb mennyiségektől — okvetlenül szükséges lesz a gyümölcs nagy részének feldolgozás utján való értékesítése, amely kérdésben ma még a magyar gazda teljesen tanácstalanul áll. Nagy szüksége volt tehát a magyar szakirodalomnak egy oly utmutatóra, amely a gyümölcsstermelőt a feldolgozás terén gyakorlati tanácsokkal irányítja. E füzet megírására első sorban annak szerzője volt hivatott, mint aki negyven éve foglalkozik már a gyümölcsészettel és a nyugati államok gyümölcsértékesítési módzatait a helyszínén tett tanulmányai folytán gyakorlatilag is ismeri. Erről tanubizonyosságot tesz a nagyjelentőségű füzet tartalma és kidolgozása is, amely mindenestre hasznosan fogja szolgálni gyümölcsészetünk fejlődését. A 31 tanulságos ábrával ellátott füzet először általában szól a gyümölcs értékesítéséről, ismerteti a helyes szedési, csomagolás és eltarítási eljárásokat, azután részletesen tárgyalja az aszalást, leírja a különböző

KÖTSZER — MENTOSZEKRÉNYEK — GAZDASÁGI CIKKEK nagyválasztékban, verseny áron a
„RÓZSA” DROGERIA — ILLATSZER — KÖTSZER ÉS ORVOSI MUSZER-
TÁRÁBAN, KOLOZSVÁR, MÁTYÁS KIRÁLY-TÉR 13. SZÁM
Gyógynövény beváltó állomás!

aszalókemencéket és azok kezelését és egyenként a különböző gyümölcsnemek előkészítését és aszalását, foglalkozik az izfőzéssel, gyümölcspaszták, kocsonyák és almabor készítésével, végül pedig a gyümölcszsuzsólással. Szakirodalmunknak ezt a hézagpótló, jeles munkáját a gyümölcsstermelők különös figyelmébe ajánljuk.

KISEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

+ **Oroszországban solymokat tanítanak be sürgönyhordásra.** Ugyanis a postagalamb nagy gyorsasága dacára sem teljesen megbízható, mert balesetnek könnyen ki van téve s különösen ragadozómadaraknak esik gyakran áldozatul. A sólyom betanítása könnyű. A kísérleteknél kitűnt, hogy éppen azon madarak, amelyek tunyáknak látszanak és nem mutatnak élelkeséget, mint sürgönyhordók nagyon jól beválnak.

+ **Hatezer méter mélységből felszínre hozott hal.** Még néhány évvel ezelőtt is a tudósok kétségbevonták, hogy a tengerfenék roppant mélyén élő állatok létezhetnek. Szerintük az iszonyu víznyomás és a fény tökéletes hiánya miatt élő lény odalent létre nem jöhet. A tudósok vélekedését most halomra döntötte Louis Roule professzornak, a párisi természet-tudományi múzeum igazgatójának, a hivatalos jelentése. Ebben a jelentésben Roule leírja azt a halat, amelyet a monacói uralkodó herceg legutóbb oceánográfiai expedíciója 6035 méter mélységből hozott napfényre. Ezt a halat, a földfedező tudós nevével: »Grimaldichtys profundissimus«-nak nevezték el.

A hal törzse, hosszához mérten tulerős; mellső része vastagabb, míg a fark felé fokozatosan vékonyodik; testét apró pikkelyek fődik, amelyek mélyen vannak benöve a bőr rétegébe. Jellemző, hogy a mellső uszonyok szabadonállók és rostosok. A fej vastag és gömbölyű, tetején kissé belapított. Szemei rendkívül aprók, de kifejezetten felismerhetők s vékony áttetsző hártya fődik. Fogai aprók. A roppant mélyből felszínre került hal színe halvány; a bőre teljesen színtelen, ugyszólván semmi festőanyag sincs benne; ellenben a fej és a hasi tájak elég élénk ibolyaszínben játszó szürke színeződést mutatnak. A száj és a szájüreg azonban sötét ibolyaszínű. Ezek a különféle színeződések szólnak amellett, hogy a tenger legmélyén is van fény sugar. A roppant nagy, körülbelül 600 atmoszféra nyomás, úgy látszik, nem akadályozza az élet kifejlődését.

EGYLETI ÉLET.

Értesítés.

Ertesítjük az érdeklődőket, hogy bérletmegszünési okból egy nálunk törzskönyvezett magyar-erdélyi tenyésztés eladó; mely áll:

21 db felfojatott tehénből,
9 db üszöböl (5 felfojatva,
1 db törzsbikából.

Érdeklődőknek felvilágosítást ad: Az Erdélyi Jellegi Magyarfajta Szarvasmarhát Tenyésztők Egyesületének titkári hivatala (Kolozsvár, Attila-u. 10.

KORMANYINTÉZKEDESEK

A szőlőpermetező anyagok kedvezményes áru vasúti szállítása ügyében az E. G. E. a következő leiratot kapta a kereskedelemügyi miniszter urtól a héten jan. 2-iki kelettel:

»A m. kir. államvasutak helyi árudij-szabásában fönálló XXIV. kivételes díj-szabás szerint különféle szőlőpermetező anyagokra darabárúként, vagyis 5000 kg.-nál kisebb mennyiségben való feladásnál a m. kir. államvasutak vonalain díjkezdvezménykép az A. osztály díjtételei alkalmaztatnak, ha az e cikkekből álló küldemény a Cim által kiállított és a fön-
tebb említett rendeltetést tanúsító igazolványok alapján adatnak föl.

Ujabbban e kedvezmény a darabárúként földadásra kerülő, a peronospora pusztítására rendelt rézgálicot, oltott meszet, szörplét és kevés ként tartalmazó »forhin« küldeményekre is engedélyeztem, kikötvén, hogy e küldemények szintén a Cim által kiállítandó igazolvány alapján adassanak föl.

Midőn erről értesitem, egyidejűleg fölhatalmazom a Cimet, hogy az említett rendeltetési permetező »forhin« küldeményekre is állíthasson ki a szóbanlevő díjkezdvezmény igénybevitelére jogosító igazolványokat.

Akik e kedvezményt szőlősgazdáink közül igénybe óhajtnak venni, azok részére az igazolványt egyesületünk titkári hivatal készséggel megküldi.

Burgonyavetőgumó beszerzés. A múlt év folyamán uralkodó rendkívüli időjárás folytán az ország némely vidékén a burgonyatermés annyira megromlott, hogy gumója vetési célokra egyáltalán nem használható. Erre val ótekinettel a földművelésügyi miniszter intézkedett, hogy a gazdaközönség méltányos áron jó fajtájú és alkalmas minőségű burgonya vetőgumót kaphasson. A burgonya beszerzésével és árusításával a miniszter a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetét (Budapest, V., Alkotmány-utca 29.) bizta meg. A szövetkezet a burgonyavetőmagot vasúti kocsirakományokban a megrendelő vasúti állomásra bérmentesen szállítva, métermázsánként 6 koronáért árusítja s a legjobb fajtákat tartja raktáron. A megrendeléseket a vetési időny beálltakor, a rendelkezésre álló készlet erejéig a jelentkezés sorrendjében elégíti ki a szövetkezet. Mivel azonban megrendeléseket csak egész vasúti kocsirakományra fogadnak el, azok, kik kisebb mennyiséget óhajtanak venni, a megrendelést összeállva együttesen, vagy a községi előjáróság útján küldjék be a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetéhez.

Közlekedés az állatvásár tereken. Az 1887. évi VII-ik törvénycikk végrehajtása tárgyában kiadott miniszteri rendelet szerint az állatvásártereket korlátokkal, vagy árkokkal oly módon kell körülvenni, hogy az állatok csakis külön e célra hagyott bejárókon át közlekedhessenek. — Ebből szükségképpen az következik, hogy az állatvásárteret közlekedés céljaira igénybeviteli nem lehet. A földművelésügyi miniszter ezt a rendeletet most az állategészségügyi tanács véleményének meghallgatása után némiképpen módosította, amennyiben elrendelte, hogy az olyan állatvásártereken, amelyekön köz-

utak vonulnak keresztül s amelyek áthelyezése csak nagy pénzügyi nehézségek árán volna elérhető, a miniszter megengedi, hogy ezek az utak vásári alkalmak kivételével a rendes közlekedés céljaira felhasználtassanak. Szükséges azonban, hogy a vásár után az állati hulladékokat össze kell gyűjteni s fertőtlenítés után el kell szállítani. Vásári napokon természetesen az ilyen utakat szintén korláttal kell elrekeszteni s csakis azokat a bejárókat lehet szabadon hagyni, amelyekön az állatokat a vásárra felhajtják.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— **Eöry Tivadar,** Régi törzsköcs tagja

az E. G. E. igazgató választmányának — hunyt el Eöry Tivadarban. Fogynak, egyre fogynak azok a derék, minden tekintetben mintául odaállítható erdélyi magyar gazdák akikből sok, nagyon sok kellene nekünk és senki sem áll a helyükbe

A családot és a közt is ért nagy veszteségről a következő jelentést vettük:

„Dr. Eöry István ügyvéd, Alexy Lajosné szül. Eöry Erzszi mélyeséges tulajdonnal tudatják a maguk, családjuk és rokonaik nevében is, hogy felejthetetlen drága édes atyjuk, az unokáit rajongásig szerető nagyatyja, gyöngéd após, jó testvér, sógor és ószinte barát, akit mindenki szeretett, — nincs többé. Eöry Tivadar birókos, több pénzügyi felügyelő-bizottságának tagja, a koronás arany érdemkereszt tulajdonosa 1914. évi január hó 6-án déli 1/2 12 órakor életének 71-ik, özvegyiségének 8-ik évében csöndesen, váratlanul elhunyt. Boldogult halottunkat f. hó 8-án d. u. 1/2 3 órakor temetjük el Kossuth Lajos-utca 5. sz. alatti lakásáról a róm. kath. egyház szerartása szerint. Lelkéért az engesztelő szentmise áldozatot f. hó 9-én d. e. fél 10 órakor fogjuk az Egek Urának a Mityás király-téri plébániai templomban bemutatni. Kolozsvár, 1914. évi január 6. Emléke legyen áldott, pihenése csendes!”

— **Az E. G. E. gazdasági osztálya és az iparszerű állásközvetítő irodák bezúntatása.** Az Erdélyi Gazda egyik megelőző számában írtunk volt az állásközvetítő irodák visszaéléseiről és ugyanekkor írtuk volt, hogy az E. G. E. gazdasági osztálya programjába vette az állás nélküli lev őgazdatisztek részére való állásközvetítést is. Mint értesülünk, mostan a magántisztviselők és alkalmazottak érdekképviseleti szerveinek a panasza alapján az állásközvetítő zugirodák engedélyét, illetőleg igazolványát be fogják vonni, mert behizonyosodott, hogy az állásközvetítéssel iparszerűleg foglalkozó egyének föltörékvése az volt, hogy a kétségbeesésükben hozzájuk forduló állásnélkülieket kiuzsorázzák, aminek a legváltozatosabb módjait üzték és amiről hasábokat lehetne írni. Az állásközvetítés ilyenformán a jövőben kizárólag az érdekképviseleti szervezetek kezében lesz, amelyek eddig is hivatásuk magaslatán állva, lekiismeretesen teljesítették kötelességüket. Az E. G. E. gazdasági osztálya is fog állásközvetítéssel foglalkozni, miért is kívánatos, hogy a gazdák a betöltendő állásokról mindenkor küldjenek értesítést az E. G. E. titkári hivatalához, hol rendszeren —

Hofherr—Schrantz és Clayton—Shuttleworth Részvénytársaság gépgyár

3023

Erdélyrészi képviselöte, állandó nagy raktára

Babos és Társai vasnagykereskedésében Kolozsvárt, Deák Ferenc-utca 21

mint jelenleg is — több állást kereső és elhelyezésre váró gazdatiszt és ispán van bejelentve.

— **Az új görög piac és a magyar gazdaság.** A m. kir. kereskedelmi muzeum a kereskedelmi miniszter engedélyével három csoportban végeztetett helyszíni tanulmányokat a politikai viszonyok következtében teljesen átalakult balkáni közgazdasági területen. S most felolvasásokban népszerűsíti a gyűjtött anyagot, mely a magyar gazdasági életre értékesíthető. E felolvasások sorozatában a Köztelken tartott előadásban dr. Schneider Sándor az új görög területen szerzett tapasztalatairól számolt be nagy érdeklődés mellett. Az előadó megállapította, hogy Magyarország külkereskedelmi forgalmát a balkáni államokkal egyrészt mezőgazdasági termények behozatala, másrészt a gyártmányok kivitele jellemzi. Ebből a szempontból szoktuk a Balkán-államokhoz való viszonyunkat is megítélni, bár a bukaresti béke egészen új viszonyokat teremtett e területen. A hódítók magas védvámokkal zárkóznak el az ipari import elől s nemzeti ipart igyekeznek teremteni. Másrészt az eddig parlagon heverő mezőgazdaság fellendülésnek néz elébe s feltehető, hogy az intenzív kultúra a közgazdasági élet minden ágára ki fog hatni. Előadó a helyszínén felvett fényképekkel illusztrálta az új görög hódoltság mezőgazdaságának jelen állapotát s rámutatott azokra az exportlehetőségekre, melyek a magasabb fokon álló magyar mezőgazdaságnak *különösen a tenyészállatokban nyílnak*. Hivatkozott a görög kormány által az új hódoltság mezőgazdasági viszonyainak tanulmányozására kiküldött bizottság munkálkodására és terveire, amelyek arra engednek következtetni, hogy e területen csakhamar virágzó mezőgazdaságot fogunk találni.

— **Az Erdélyi Méhész Egyesület** folyó hó 25-én délelőtt 10 órakor tartja meg ezévi rendes közgyűlést az E. G. E. Attila utcai székházának üléstermében a következő törgysorozattal: 1. Elnöki megnyitó. 2. A titkár évi jelentése. 3. Az 1913. évi zárószámadás. 4. A számvizsgáló bizottság jelentése. 5. Az 1914. évi költségvetési előirányzat megállapítása. 6. Indítványok. 7. Előadást tart Donáth Aladár méhészeti szaktanító a »Költéssenyvről és az ellene való védekezésről.« 8. Sorsolás. Itt említjük meg, hogy az egyesület hivatalos lapja, a Méhészeti Közlöny az 1914. évben új köntösben jelent meg, mely az eddiginél sokkal kellemesebb, egyben komolyabb szint is ad a lap külsejének. Az egyet 1913. évi működéséről legközelebből közlünk részletesebb tudósítást.

A Dr. Borovszky-fele szagosított
BOROLIN
 a világ legjobb és leghatásosabb *házi-szere*. A *Borolin* a fájdalmakat azonnal megszünteti.

Megrendelhető a **Borolingyárban**
Budapest, II., Margitrapart 45 sz.
 Próbaüveg 50 fillér.

— **A gazdák készülődése a választásokra.** A Gazdaszövetség utalva ama valószínűsége, melynek a miniszterelnök újévi beszéde is lámpontot nyújt, hogy az országgyűlési képviselőválasztások még ebben az esztendőben lesznek, felhívja a gazdákat és különösen a gazdák szer-

vezéteit, hogy a választásokra, való előkészületeket már most kezdjék meg. A Gazdaszövetség nem avatkozik bele a politikai pártok taktikájába, de arra törekszik, hogy pártkülönbség nélkül olyan jelöltek mellett sorakozzék a gazdaközönység, akik az agrárprogramot magukévá teszik, ezt programbeszédjükben nyilvánosságra hozzák, mit aztán a Gazdaszövetség községenként szervezett bizalmi férfiai jegyzőkönyvbe foglalnak. A gazdák szervezetei különösen erélylyel mennek ily alapon a választási küzdelembe, mert a jövő országgyűlés fog dönteni tiz évre a mezőgazdaság sorsáról, tekintettel arra, hogy 1917-ben kerül sorra a vám-szerződések megújítása.

— **Az Országos Halászlászi Egyesület** Inkey Pál báró elnöklésével az országos halászlászi felügyelőség helyiségében népes ülést tartott, melyen szép szám an jelentek meg a vidéki kiküldöttek is. Az elnök üdvözlő szavai után Répássy Miklós főtitkár jelentést tett az egyesület közelmúltban kifejtett eredményes munkálkodásáról. A jelentést egyhanguan tudomásul vették s kimondták, hogy a tagállomány szaporítása érdekében megkezdett mozgalmat tovább folytatják A vasuti élőhalászlászi itások ügyében a kereskedelmi miniszter leiratot intézett az egyesülethez. A választmány bizottságot küldött ki az észrevételek megtételére. Végh János titkár bemutatja ugyan ezen ügyre vonatkozóan a termelőkhöz intézett megkeresések alapján beérkezett válaszokat, melyeket az egyesület a magyar királyi államvasutak igazgatóságával annak idején közölni fog. A Budapesten rendezendő halászlászi kiállítás időpontját később fogják megállapítani s ugyancsak a legközelebbi ülésen fogják előkészíteni a tavaszi közgyűlést is. Végül Corhus Béla indítvány alakjában szóvá tette, hogy mennyire szükséges volna az orvhalászlászi szigorúbb büntetőjogi rendelkezésekkel való megtorlása. Az indítvány fölött élénk eszmecsere indult meg, melynek eredményeképpen kimondták, hogy az indítvány értelmében felírnak a kormányhoz.

— **Komlóiaci hírek.** Bár az erdélyi komlós vidéken minden 1913-as komló eladatott, mégis némely késedelmeskedő kedvéért közöljük a *saazi* piaci árakat: saazi elke 270—315 K, auschai 245—280 K, stájer 200—224 K és a magyar termék 190—230 kor. 50 kilonként. Jellemző, hogy miután most már átvette a kereskedelem az európai termést, az irányzat a saazi s nürnbergi piacokon állandóan szilárd, tehát erdélyiesen szólva, most gyurják a sörgyárosokat magas árakkal — már azokat, akik nem siettek októberben közvetlen a termelőktől vásárolni — ezek közé tartoznak a magyar sörgyárosok is.

— **Méhkas- és kaptárkészítő tanfolyamok Kolozs megyében.** Az E. G. E. kolozs megyei osztályának a kérésére a kolozsvári min. kirendeltség méhkás készítő tanfolyamokat rendez a télen Kolozs megyében. Az első decemberben Nagypetriben tartatott jó eredménnyel s ez Josa Samu jegyző érdeme, a 2-ikat Bánffyahunyadon most kezdték meg. A tanfolyamok vezetésével és ellenőrzésével Donáth Aladár méhészeti szaktanárt bízta meg a min. kirendeltség.

— **Találkozó.** Felkérem a kolozsvári m. kir. gazdasági tanintézet 1904. tanévben végzett hallgatóit, hogy 1914 február 1-én Kolozs várt a tanintézet helyiségeiben 10 éves találkozásra megjelenni illetve címöket velem közölni sziveskedjenek. Beregsom, 1914. évi január hó 5. Dancs Sándor.

— **A berlini aquárium.** Magyaránny építkezés közeledik a befejezéshez a német fővárosban. Nyolcszáz ezer márka alaptökével hatalmas aquárium épül, a mely szorosan a híres zoológiai kerthez fog tartozni s páratlan lesz Európában az efféle látványok között. Az aquárium

földszintjén 80 nagy medencében az édes-és sós vízi élet állatjait lehet majd látni. Az elrendezésnél arra ügyelnek, hogy a nézők a természetes meder illuzióját nyerjék. Az egyik emeleti helyiségben a tropusi égőv reptilla fajait láthatják. A kép öserdőt mutat, melyen széles folyó ömlik keresztül. Az öserdőt és a folyam-medret keresztmetszetben látja a néző és úgy gyönyörködhet a krokodilusokban, teknősbékákban és a tropusi élet ezer tarkaságában. Egy másik emeleti traktuson, melyhez tető-kert is tartozik, nagystilű inektárium lesz, amelyben a világ összes bogárfajtaát elevenen állítják ki. Az aquáriumot könyvtár és nagy előadóterem teszi teljessé.

— **Tyuktenyésztés automobilelgázolásra.** Franciaországban új foglalkozásnak akadt sok híve. Ez a foglalkozás: tyuktenyésztés automobil elgázolás céljára. Annak idején, amikor az előkelő társaságnak kedvelt sportja volt a kerékpározás. Páris környékének élelmes lakói kitünő módot eszeltek ki, hogy kis vagyont szerezzenek. Az uton valamelyik öreg koldusasszonyt olyan ügyesen állították föl, hogy a kerékpárosnak egy kanyarodónál okvetlenül el kellett őt ütnie. Közben természetesen a kerékpáros is lezuhant a gépről s a mikor föl akart ugrani, ott termett néhány ember, aki elütött szegény öreg nagyanyja részére kártérítést követelt. Megelégedtek két frakkal is, ha több nem ígérkezett. A kerékpáros és az unokák egyaránt boldogok voltak, hogy békésen megegyezhettek néhány frankban. Ez a pénzfórrás azóta teljesen kiapadt. Az automobillal ugyanezt a játékot nem üzhetik, mert veszedelmes dolog. Segítségükre ment azonban egy bírósági ítélet, amely az automobil által elgázolt csirkék darabjéért öt frank kártérítést állapított meg. E célra tehát külön tenyésztének csirkét s a szegény állatot olyan ügyesen bocsátják az arra robogó automobil elé, hogy okvetlenül sikeres az elgázolás. Darabja öt frank s a gépkocsitulajdonos szívesen fizeti meg, mert megmenekül a pör kellemetlenségeitől. Rövid idő alatt egész majorságra való csirke fogyott el ilyen módon. Mindenesetre jövedelmezőbb, mintha a csirkéket a városba vinnék s a piacon árusítanák.

— **A szénkéreg árának emelése.** A filoxera ellen való védekezésre használt szénkéregnek a szőlősgazdák részére való beszerzésére és forgalomba hozatalára a kincstár évenként jelentékeny összegeket fizet rá s emellett az utolsó években nagymértékben szaporított bizományi szénkénegraktárak ellenőrzése is jelentékeny kiadást okoz a kincstárnak. Ezen kiadások csökkenése végett a földmivelésügyi miniszter a szénkéreg eladási árát folyó évi január hó 1-től kezdve métermázsánként 2 koronával emelte. Ugy, hogy a szénkéreg ára ezentul métermázsánként az eddigi 33 korona helyett 35 korona lesz. A bizományi szénkénegraktárak ezenfelül — mint eddig — ugy ezentul is métermázsánként 1 korona 20 fillér kezelési díjjal szedhetnek be a szőlősbirtokosoktól.

— **A vámvédelmi törekvések megerősödése.** A Gazdaszövetség megállapítja, hogy Wekerle Sándor, Sztéryny József, Ottlik Iván és a többi államférfiak nyilatkozatával a magyar, illetve az agrár álláspont ujabban határozottan megerősödött, épp ezért jogosult a gazdatársadalomnak a mezőgazdasági vámvédelem épségbentartásáért folyó küzdelme, melyből kifolyóan ujabban ismét számos szervezet fordult a földmivelésügyi kormányhoz.

— **A földbérlok országos mozgalma.** A múlt héten nagyszámu földbérlok gyűlt össze Budapesten a Pannónia-szálló kü-

lön termében, hogy megalakítsák a Magyar Földbérők Országos Szövetségét. A gyűlésen Forster Elek elnökölt és a programot Horváth Károly adta elő, majd elhatározták, hogy egy előkészítő bizottságot küldenek ki.

— **Vásáráthelyezés.** A kereskedelemügyi m. kir. miniszter megengedte, hogy a Marostorda vármegye területéhez tartozó Mezőbánd községben a minden hét szombati napjára eső heti kirakó- és állatvásár ezután állandóan minden hét szerdai napján tartassék meg.

— **Keleti marhavész a Balkánon.** Az állattartó gazdák réme, a marhapestis fölépített Bulgáriában. A rémes ragály, mely sorra pusztítja a marhákat, veszedelmesebb minden állati járványnál. A Macedóniából és Tráciából menekült lakosság az igavonó állataival behurcolta a vészt s most a bolgár hivatalos jelentés is elismeri, hogy a betegséget már három körület 18 községében állapították meg s az rohamosan terjedve igen nagy károkat okoz. Történik pedig ez a szomorú esemény akkor, mikor a külügyminisztrogyalásba bocsátkozott a vámszerződés rium egyik Balkán állammal már tármegváltoztatása érdekében s mikor már hallgatólagosan a mi kormányunk is elismeri, hogy mezőgazdasági védelmünk csorbát szenved oly irányban, hogy a Balkánról meg fogják engedni az élőállatok átvitelét. Hogy minő sors vár állattenyésztésünkre, ha megindul az élő állatátvitel a pestissel fertőzött területről, azt a legkisebb gazda is elképzelheti. Épp ezért a legerélyesebben állást kell foglalni vámvédelmünk e csorbítása ellen az egész földmivelő osztálynak, sőt minden jóra való magyar embernek. A földművelésügyi miniszter ugyan megtiltotta a bulgáriai él őbaromfi behozatálát és átvitelét, amely árúkn szénával, szalmával vagy efélével vannak csomagolva, de mi lesz a tervezett szerbiai élőállatátvitellel?

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

(Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza)

Dr. G. B. Kolozsvár. Az első korrekciót készséggel eszközöltük, a másodikat feleslegesnek tartjuk, mert ami igaz az igaz.

A MAGYAR JELZÁLOG HITELBANK

KOLOZSVÁRI KÉPVISELŐSÉGE

(Jokai-u. 2. sz. I. emelet.)

FÖLDBIRTOKRA

és a nagyobb városokban fekvő

H Á Z A K R A

15 évtől 65 évig terjedő törlesztésű

LEGOLCSÓBB KÖLCSÖNÖKET NYUJT.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszávozandó kölcsön összegére nézve

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET bizalmi férfial adnak véleményyt.

A KÉPVISELŐSÉG ELFOGAD

TAKARÉK-BETÉTEKET

és előnyösen kamatoztat.

Telefonszám 27.

Agybavizelés
Rögtöni megszüntetés! Kort és nemet közölni. Felvilágosítás ingyen. Gg. Pfäfers Nürnberg s. 376 (Baz.)

Egy 58 éves ev. ref. vallású, nős gazdatiszt állást óhajtana elfoglalni.

Egy helyt 33 évig nagyobb uradalomban önállólag szolgált.

Szives megkeresést kér:
Kolozsvárra, Zrinyi-utca 3. szám alá.

Bedőházy Pál. 3038

32 éves ref. vallású, egészséges, szorgalmas gazda, ki „jeles“ eredménnyel végezte a Földművelés-kolát, több évi gyakorlata van nagyobb gazdaságokból, mint önállóan működő egyének, román nyelvet beszél, szerény feltételek mellett **azonnali belépésre állást keres** mint gazdasági ispán, kisebb birtokra mint önálló gazdaságvezető is menne. Szives megkereséseket kér: **Csombor Mihály g. ispán.** Alsószilvás. U. p. Hátszeg. (Hunyad m.) (Zsigmond Dávid g. ispán leveleivel.) 3043

BESSEMER-FESTÉK
Viharálló, rozsdavédő, legjobb mindennemű vasszerkezetek mázolására! Különösen ajánlható: Hidak, vas- és bádogtetők, vasgerendák, oszlopok, gazometerek, kandeláberek vasrácsok, vasajtók mázolására. Minium-alapozás nem szükséges. Mintamázolattal, prospektussal, szinkártyával szívesen szolgálnak egyedüli gyárosai:

Lutz Ede és Társa
2767 III. **festékgára**
BUDAPEST, VII. ker.,
Ornagy-utca 4. szám.

A LAPPÉLÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT
FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ
TOKAJI LÁSZLÓ
A LAP AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA

ADRIAI
BIZTOSÍTÓ-TÁRSULAT
alapítva 1838-ik évben.

Vagyonsbiztonsági tőkéje 180 millió korona

Vezérigazgató: Rácz-almási Frigyesy Adolf, m. kir. udv. tanácsos
Igazgatósnak elnök: **Báró Láng Lajos**, valós. belső titkos tanácsos

E társulat, amely 74 éves fennállása óta 650 millió koronát fizetett ki károk fejében, biztosít a legjutányosabb feltételek mellett: tűz- és robbanási. **betöréses lopás, baleseti**, valamint **jégokozta** károk ellen, továbbá: az emberek **életére**, halál, elérési valamint kiházasítási esetekre és magas kamatozása **életjáradékokra.** 2091

Erdélyrészi vezérképviselőség **Kolozsvárt:**
Gróf Bethlen Pál Bács-Kulai **Szekula Ákos**
igazgató, választm. tag. vezérfelügyelő.

Gépészkovácsot keres
báró Bánffy Kazimir úr kissármási gazdasága **május elsejére.**
Ugyanott eladó **tizezer darab** gömbölyü akác **szőlő karó.**
Posta helyben: Kissármás.
Br. Bánffy Kazimir Kissármási Gazdasága. Balla Lajos intéző.

A LEGNAGYOBB ÁLLAMI ÉS ELSŐ DIJAKKAL KITÜNTETVE
Bogyay Gyula tájkertészete
tájkertész és kertépítő
BUDAPEST
Telefon 25-33. Kerttechnikai iroda: Telefon 25-32278
VII., Gizella-ut 15.
(Lakás: Stefánia-ut 1. szám.)

Algyógyi földművelés-iskolát végzett
30 éves, református vallású kis családú, románul is beszélő 7 évi általános jó gyakorlattal bíró férfiú február 1.-étől bármikor leendő belépéssel **állást keres.**
Cime: 3092
Ferencz Gábor Désfalva
Kisküküllő vármegye.

Tenyészállat eladás.

A kolozsvári m. kir. gazdasági akadémia pinzgauai tenyészetének felosztása következtében tiz darab jól tejelő tehén, kilenc drb. növendék üsző és tiz darab szopós borju kerül **eladásra**. Az eladó állatok és az eladási feltételek az akadémia „Táborhely“-i majorjában (Kolozsvárt) megtekinthetők. 3041

Az állatok tuberkulin ojtásra nem reagáltak.

Orpington

fajtyukok.

A kolozsvári állatkiállításon első díjjal díjazott

Orpington-törzstyukok eladók.

Erzsébet-út 13. szám.

Kisbirtok bérbeadó

cca 120 hold Kolozs-megyében, Sztánai vasuti állomás mellett, lakóház, istállóval, előnyös föltételek mellett. Bővebbet:

Sátori Mór központi irodája, Budapest, Nagy János-utca 33.

3081

M. kir. telepítési felügyelőség Kolozsvár.

Szám: 6154—1913.

Versenytárgyalási hirdetmény.

Alulírott felügyelőség hatásköréhez tartozó, Hunyad vármegyében fekvő alsófarkadani birtokon (vasutállomás: Hátszeg) 4 drb magyar, 2 drb tarka ökör, 1 drb bivaly és 1 drb berni jellegű mustra bika; Alsó-Fehér vármegyében a magyarigeni birtokon (vasutállomás Sárd-Magyarigen) 2 drb tarka és 2 drb magyar ökör; Torda-Aranyos vármegyében a gerendkereszturi birtokon (vasutállomás Aranyosgyéres) 12 drb magyar ökör, 3 drb magyar tinó és 3 drb magyar tehén; Szilágy vármegyében a krasznahidvégi birtokon (vasutállomás Sarmaság) 8 drb magyar ökör, 1 drb magyar tinó; Torda-Aranyos vármegyében az alsódetreheimi birtokon (vasutállomás Aranyosgyéres) 24 drb magyar ökör; Hunyad vármegyében a marossolymosi birtokon (vasutállomás Déva) 6 drb magyar, 2 drb tarka ökör és 2 drb tarka tehén; Hunyad vármegyében a folti birtokon (vasutállomás Szászváros) 6 drb tarka ökör, 2 drb tarka tehén, 1 drb tarka üsző és 1 drb tarka bika; Hunyad vármegyében az alpestesi birtokon (vasut-

állomás Déva) 4 drb magyar és 4 drb tarka ökör és végül Kolozs vármegyében a dezmeri birtokon (vasutállomás Apahida) 4 drb tarka tehén; összesen 95 drb javított szarvasmarha eladása iránt 1914. évi január hó 26-án, délelőtt 11 órakor a felügyelőség hivatalos helyiségében zárt írásbeli ajánlati versenytárgyalás fog tartani.

Felhivatnak ennél fogva mindazok, kik a fenti állatokat megvásárolni kívánják, hogy az ivenként egy (1) koronás bélyeggel és 10% bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat a jelzett idő előtt az alulírott felügyelőséghez annál is inkább nyujtsák be, mert szóbeli, távirati és utóajánlatok figyelembe vételét nem fognak.

A részletes eladási feltételek a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők úgy a felügyelőségénél, mint a birtokok kezelőségénél vagy kívánatra a felügyelőség által az érdeklődőknek meg is küldetik.

Ajánlattevő köteles ajánlatában kijelenteni, hogy a részletes feltételeket ismeri és azoknak magát aláveti.

Kolozsvár, 1913. évi december hó 30-án.

M. kir. telepítési felügyelőség.

Bocskai-tér 19., II. emelet.

3039

ELADÓ

teljes felelősség mellett, saját nevelésű, 2 darab (társak) jó hámos, teljesen megbízható, jól járó 4 és fél éves hibátlan,

PEJ KANCA LÓ

160—162. cm, magas. Firisio és Nagy láng ivadékok.

Velits Ödön, Torda.

3049 II

Gépészkovács

kerestetik március

1. belépéssel. Aján-

latok czimzendők:

Belle László gaz-

datisztnek, Maros-

ujvár. 3042

Eladó

2 darab 160 cméter magas, sebesjárású, 5 éves, világospej jukker ló

Értekezhetni:
Nagy József városi tanácsosnál
Kolozson.

3037

**A KOLOZSVARI
TAKARÉKPÉNZTÁR és HITELBANK Részvénytársaság**

Kolozsvár, Mátyás király-tér 23. szám.

Erdély legnagyobb saját tőkével rendelkező magyar pénzüintézete.

Alaptőkéje 2.000.000 korona teljesen befizetve.

Egyéb alapjai 1.302.692 korona 10 fillér.

Igazgatóság és központi irodák: Mátyás király-tér 23. sz. alatt az emeleten.
Váltóüzlete: Ugyanott.
Áruraktárai: A pályaudvar mellett Baross-tér 3. szám.
Zálogházai: Király-utca 3. szám alatt.

2004

Betétek elhelyezése takarékpénztári könyvecskére vagy folyószámlára előnyös kamatozás mellett eszközölhetők. A betéteket az intézet felmondás nélkül fizeti vissza. Leszámítolt váltókat, bel- és külföldi utalványokat, járadékokat, kisorsolt értékpapírokat és egyéb értékeket.
Folyósít törlesztéses kölcsönöket 10—50 évig terjedő időre, már meglévő kölcsönöket előnyösen konvertál. Vesz és elad értékpapírokat és idegen pénzeket vagy azok vételét és eladását közvetíti. Sorsjegyek részletiv ellenében is beszerezhetők.
Előleget nyújt értékpapírokra folyószámlán vagy meghatározott lejáratl.
Díjmentesen bevált szelvényeket és átvesz megőrzés végett értékpapírokat, betéti könyvecskéket és egyéb értékeket nyitott letétként: esetleg lezárt és lepecsételt csomagban is.
Utalványokat, hitelleveleket állít ki bármely külföldi piacra.
Árukra előleget ad, ha azok áruraktáraiba be vannak tárolva.
Áruraktáraiba áruk betárolását, kezelését és eladását elvállalja előnyös feltételek mellett és azokat szakszerűen kezelteti.

Kiadó tordai határ, Cserepad dűlőben, a néhai Nagy Miklós-féle, körülbelül 375 holdnyi birtok; jó 2 szoba-konyha lakóház, szép gyümölcsösökkel, cselédlakások, istállók és magtárakkal felszerelve; ugyanott az összes jól berendezett fölszerelés, ekék, gépek, igásökrök, igás kanca lovak, csikók, a készletben levő gabona és takarmánnyal együtt átvehető. — 40 h. szuperfoszfáttal vetett őszi buza, 7 hold rozsvetés, 30 hold idei jó lóhere, ugyszintén tavalyi, jó erőben levő 45 h. here és eddig végzett őszi szántás is átadó. A birtok

a Virágosvölgy és aranyosgyéresi vasut mentén, Torda és Aranyosgyéres vasuti állomástól háromnegyed órára fekszik. — A bérlet megállapodás szerint azonnal átvehető. — A birtok megtekintése és a bérlet megbeszélésére bővebb információt szívesen ad:

VELITS ÖDÖN, Tordán.

Szuperfoszfátot

és minden egyéb műtrágyaféléket ajánl a

2769

Műtrágyát

Értékesítő

Szövetkezet

Budapest, V. kerület,

Fürdő-utca 8-ik szám.

Eladó növendék

3035

ökörtinókat és igás-ökröket keresek megvételre.

Szives ajánlatokat

(legalább 6 párt kitevő mennyiségről)

Kérek:

„**Alföldi**“ jeligére

az

Erdélyi Gazda

kiadóhivatalához

Kolozsvár cimen — küldeni.

Olcsón eladó

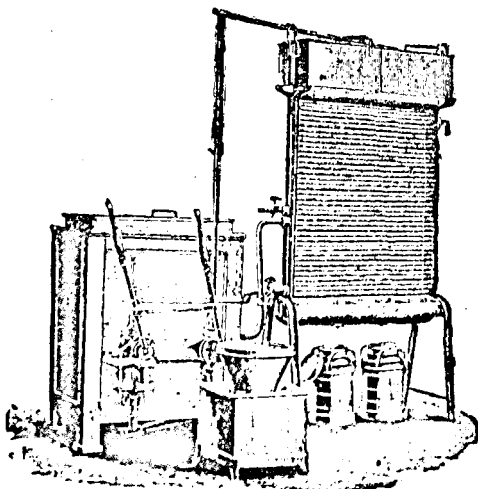
szép, egyenes fekvésű, bekerített közel 700 □-öl területű üres

HÁZHELY

Kolozsvár város legszebb részében,

mindenhez közel, egészséges, jó levegőjű olyan helyen, ahol a telek-érték évente 20%-al emelkedik. Nagyuri családi ház, vagy bérpalota építésére kiválóan alkalmas. Csupán biztos és jól gyümölcsöző tőkeelhelyezésre is jó alkalom. Érdeklődőknek eladó címét megmondja levélileg, szóval, vagy telefonon (158. szám) is: **A kiadóhivatal.**

3034

AZ IDÉN VOLT JÉG!!

2800

Ha szab. Isselhard-tejhűtőben

használja azt fel, nagy megtakarításokat ér el!
Kérjen díjtalan felvilágosítást és ingyen árjegyzéket hazánk legelső tejjgazdasági gépgyáratól:

**az Alfa-Separator r.-t.-tól,
BUDAPEST, 56 E.**

Zsákot, Zsineget, ponyvát, szőlőkötöző fonalat vásároljon a 31 év óta legmegbízhatóbbnak elismert **FISCHER-féle zsák- és ponyvagyárban Budapest, V., Nádor-utca 31-33. szám.** **Kéveketek, PONYVAKÖLCSÖNZŐ-intézet.** Kérjen ajánlatot!

Gazdák Biztosító Szövetkezete
Alakult 1900-ban. Alakult 1900-ban.
Vezérképviselő: Kolozsvá, Deák Ferencz-u. 35.

Birtosításokat elfogad tűz és jégkár ellen, ugyszintén az emberéletére a legkülönbözőbb módozatok szerint, előnyös feltételek mellett. Az üzleteredményben a biztosított tagok djarányukban rézesúlnak.
A lefolyt 12 év alatt a tagok hétszer részesültek az üzletfleslegéből. közgyűlési határovaat értelmében díjvisszatérítésben.
Biztosítási ajánlatok benyujtandók közvetlenül az igazgatósághoz, vagy az ország minden egyen helyén működő képviselők közvetítésével. Nyomatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.

Alapítványok kormány hozzájárulása	2,527,980.-	K
Tartalékok	3,357,608.-	>
Biztosított tagjainak fennállása óta fizetett: tűzkárokból	10,741,000.-	>
jégkárokból	5,042,000.-	>
Biztosított érték tűzben 1912. évben	860,000,000.-	>
jégben 1912. évben	63,040,000.-	>
Életáztlet állománya	15,240,060.-	>

A Gazdák Biztosító Szövetkezete társintézménye a

GONDVISELÉS: Országos Központi Segélyző Társulat

utján 100 koronától 1000 koronáig terjedő temetési segélybiztosítások- valamint havi befizetések ellenében 1000 koronáig terjedhet, leánykikarásitai (önálló itási) segélybiztosítások eszközöltenek. Legelőnyösebb népbiztosítás. E társulat kebelében minden községben önálló helyi csoportok szervezhetők jótékony célú működésével. Tájékoztatót készséggel küld bárkinek is a Társulat igazgatósága, Budapest, IX. Erkel-utca 20. sz.

2008

ELADÓ

egy másfél év előtt Bpsten készült, teljesen új kinézésű, négy üléses, oldalt és elől vastag, metszett üveges, egész olaj tengelyes, könnyű járásu csukott kocsi, 4 rendes és 4 gumi kerékel. — Egy pár kevesett használt szép hám, tartó szijjakkal, — sárga francia gyepelővel, egy szép, majdnem új, — lovagló felszerelés és egy fatengelyes könnyű igás lószekér. Megtekinthetők Kolozsvárt, Majális-utca 13.

MATUTSEK JÓZSEF
KOLOZSVÁRT, Szentegyház-utca 3.
Ajánlja általánosan elősmert saját műhelyében készült **FÉRFI ÉS NŐI CIPŐ RAKTÁRÁT.**

Vidéki megrendelések mérték után de legbiztosabban egy használt a lábura találó cipő beküldésével a legjobb anyagból és divat szerint lehetőleg gyorsan teljesítenek.

A magyar királyi államvasutak erdélyrészi fő- és mellékvonalainak menetrendje.
A vég- és csatlakozó állomások kimutatásával. — Érvényes 1913 október 1-től.

Gy. 700	Gy. 210	Sz. 615	Gy. 1050	Sz. 820	ind.	Budapest ny. p. u. a gyorsvonat	érk.	Sz. 720	Gy. 735	Sz. 615	Gy. 940	Gy. 125
" 316	" 1032	" 722	" 745	" 834	érk.	Kolozsvár	ind.	" 619	" 1054	" 637	" 113	"
" 613	" 1051	" 832	" 808	" 904	ind.	"	érk.	" 544	" 1040	" 612	Sz. 1256	"
" 720	" 1223	" 1017	" 912	" 1024	érk.	Aranyos-Gyéres	ind.	" 413	" 907	" 448	" 1146	"
" 743	" 101	" 1057	" 934	" 1055	érk.	Kocsárd	ind.	" 380	" 842	" 415	" 1120	"
" 826	" 214	" 1232	"	" 1209	érk.	Tövis	ind.	" 219	" 800	" 308	" 1029	" 315
" 845	" 301	" 156	"	" 1234	ind.	"	érk.	" 155	" 749	" 225	" 955	" 300
" 908	" 346	" 229	"	" 101	érk.	Küküllőszeg	ind.	" 122	" 728	" 156	" 925	" 232
" 949	" 502	" 321	"	" 157	érk.	Kiskapus	ind.	" 1231	" 656	" 1257	" 837	" 158
" 1045	" 707	" 454	"	" 335	érk.	Segesvár	ind.	" 1046	" 553	" 1124	" 708	" 1252
" 1102	" 813	" 525	"	" 403	érk.	Héjasfalva	ind.	" 1008	" 528	" 1058	"	" 1230
" 146	" 1245	" 856	"	" 753	érk.	Brassó	ind.	" 636	" 240	" 741	"	" 1008
Gy. 705	Sz. 750	Gy. 210	Sz. 930	Sz. 1220	ind.	Budapest K. p. u. a gyorsvonat	érk.	Sz. 545	Sz. 1230	Gy. 125	Sz. 725	Gy. 920
" 1232	" 331	" 659	" 600	" 903	érk.	Arad	ind.	" 939	" 500	" 820	" 1142	" 415
" 1247	" 406	" 709	" 630	" 1115	ind.	"	érk.	" 852	" 420	" 808	" 1100	" 401
" 355	" 909	" 1017	" 1110	" 539	érk.	Piski	ind.	" 417	" 1041	" 455	" 614	" 1244
" 456	" 1042	" 1125	" 1240	" 717	érk.	Alvinc	ind.	" 250	" 904	" 350	" 445	" 1120
" 510	" 1101	" 1137	" 1259	" 732	érk.	Gyulafehérvár.	ind.	" 233	" 847	" 337	" 425	" 1107
" 533	" 1135	" 1200	" 132	" 803	érk.	Tövis	ind.	" 205	" 817	" 315	" 351	" 1046
Sz. 220	Sz. 1201	Sz. 335	Gy. 947	Sz. 855	ind.	Kocsárd	érk.	Sz. 705	Sz. 1052	Sz. 222	Gy. 650	Sz. 1246
" 257	" 1239	" 410	" 1015	" 932	érk.	Marosludas	ind.	" 628	" 1016	" 145	" 625	" 1209
" 412	" 156	" 523	" 1115	" 1051	érk.	"	ind.	" 510	" 902	" 1229	" 524	" 1052
" 422	" 206	" 607	Sz. 1139	"	ind.	Marosvásárhely	érk.	"	" 847	" 1154	"	" 1032
" 545	" 309	" 710	" 1238	"	érk.	Szászrégen	ind.	"	" 745	" 1046	"	" 931
" 956	" 719	" 1045	" 354	"	ind.	Gyergyószentmiklós	ind.	" 910	" 420	" 724	"	" 614
" 1140	" 856	"	" 533	"	ind.	Mádéfalva	ind.	" 727	"	" 529	"	" 410
" 329	"	"	" 748	"	érk.	Sepsiszentgyörgy	ind.	" 433	"	"	"	" 1235
" 520	"	"	" 926	"	érk.	Brassó	ind.	" 245	"	"	"	" 1100
Sz. 224	Tvsz. 522	Sz. 1019	Vv. 336	Sz. 726	ind.	Kiskapus	érk.	Sz. 857	Tvsz. 252	Sz. 604	Vv. 910	Sz. 1233
" 353	" 712	" 1149	" 518	" 856	érk.	Nagyszeben	ind.	" 727	" 100	" 433	" 720	" 1110
" 813	"	" 548	" 951	"	érk.	Fogaras	ind.	" 333	" 814	"	" 442	"
Vv. 455	Vv. 1100	Vv. 730	"	"	ind.	Segesvár	érk.	Vv. 702	Vv. 442	Vv. 1000	"	"
" 526	" 1130	" 800	"	"	érk.	Héjasfalva	ind.	" 634	" 413	" 932	"	"
" 725	" 132	" 1012	"	"	érk.	Székelyudvarhely	ind.	" 451	" 230	" 748	"	"
Sz. 531	Sz. 1100	Sz. 245	Sz. 613	"	ind.	Brassó	érk.	Sz. 810	Sz. 100	Sz. 520	Sz. 926	"
" 646	" 1218	" 359	" 730	"	érk.	Sepsiszentgyörgy	ind.	" 647	" 1140	" 400	" 808	"
" 810	" 147	" 518	" 911	"	érk.	Kovászna	ind.	" 526	" 1005	" 247	" 645	"
" 859	" 234	" 602	" 956	"	érk.	Kézdivásárhely	ind.	" 442	" 918	" 200	" 603	"
" 1023	" 400	" 730	"	"	érk.	Bereczk	ind.	"	" 734	" 1235	" 489	"